

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA
Institutul Național Pentru Pregătirea și Perfecționarea Avocaților

București, str. Vulturilor nr. 23, sector 3,
Tel: + 021/320.03.08; + 0721 792.564; Fax: + 021/330.12.97
www.inppa.ro email: office@inppa.ro

Proiect INPPA – departamentul de pregătire continua (coordonat provizoriu de dir.Traian Briciu)

ASPECTE PRIVITOARE LA REGULILE DE JUDECATĂ ÎN FAȚA INSTANȚELOR DISCIPLINARE SPECIFICE PROFESIEI DE AVOCAT. COMPATIBILITATEA ACESTORA CU DISPOZIȚIILE CODULUI DE PROCEDURĂ CIVILĂ. PROPUNERI

În materie disciplinară, sediul materiei se regăsește în:

- Art. 86 – 90 din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat
- Art. 265 – 287 din Statutul profesiei de avocat

Analiza textelor legale incidente

1. Art. 87 din Legea nr. 51/1995

Text în vigoare

(1) În cadrul fiecărui barou se organizează și funcționează o comisie de disciplină care judecă, în primă instanță și în complet de 3 membri, abaterile disciplinare săvârșite de avocații din acel barou.

(2) În cadrul U.N.B.R. este organizată și funcționează Comisia centrală de disciplină, care judecă:

a) ca instanță de fond, în complet de 3 membri, abaterile săvârșite de membrii Consiliului U.N.B.R. și de decanii barourilor;

b) în contestație, în complet de 5 membri, potrivit prevederilor statutului profesiei.

(3) Recursul declarat împotriva deciziei disciplinare a Comisiei centrale de disciplină, ca instanță de fond, este judecat de Consiliul U.N.B.R. constituit ca instanță disciplinară în plenul său, în afară de persoana implicată în cauză.

(4) Împotriva hotărârilor pronunțate potrivit alin. (2) și (3) partea interesată poate formula contestație la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București.

(5) Procedura judecării abaterilor disciplinare este stabilită în statutul profesiei și se completează cu prevederile Codului de procedură civilă.

În ceea ce privește art. 87 alin. 1 se impune o reformulare a acestui text legal pentru a se evita o eventuală confuzie. Textul se referă la comisia de disciplină care judecă în primă instanță și complet de 3 membri. Propunerea de text este:

Text propus – art. 87 alin. 1 din Legea nr. 51/1995

„În cadrul fiecărui barou se organizează și funcționează o comisie de disciplină care judecă, în primă instanță, în complet de 3 membri, abaterile disciplinare săvârșite de avocații din acel barou.”

Notă: Astfel, se va înțelege foarte clar că această comisie de disciplină, de la nivelul baroului, judecă în primă instanță, în complet colegial și nu că judecă în primă instanță și eventual într-o cale de atac, în complet de 3 membri. În acest mod, textul din lege se completează firesc și cu art. 271 alin. 1 din Statutul profesiei de avocat.

Referitor la competența de judecată a Comisiei Centrale de disciplină din cadrul UNBR, se impune reformularea art. 88 alin. 2 din Legea nr. 51/1995 după cum urmează:

Text propus – art. 88 alin. 2 din Legea nr. 51/1995

„În cadrul U.N.B.R. este organizată și funcționează Comisia centrală de disciplină, care judecă:

a) ca instanță de fond, în complet de 3 membri, abaterile săvârșite de membrii Consiliului U.N.B.R. și de decanii barourilor;

b) în recurs, în complet de 5 membri, potrivit prevederilor statutului profesiei „

Notă: Această comisie judecă în fond, în complet de 3 membri și în recurs, în complet de 5 membri (ca instanță superioară judecă recursuri, nu contestații – este adevărat că art. 273 lit. b din Statut face trimitere la contestații, dar același text legal trasează foarte clar competența de a soluționa recursuri). Înlocuirea termenului de contestație cu cel de recurs se impune mai ales având în vedere faptul că art. 88 alin. 2 din Lege este o normă de organizare care stabilește compunerea instanțelor de judecată, în fond și în căile de atac.

Procedura efectivă de judecată a abaterilor disciplinare are reglementate reguli proprii de judecată, reguli care se completează cu Codul de procedură civilă. Având, în vedere faptul că la data de 15.02.2013 a intrat în vigoare NCPC, trebuie reglementată situația tranzitorie determinată de această modificare legislativă. În opinia noastră, ar trebui luat în discuție momentul sesizării instanței disciplinare cu acțiunea disciplinară. Dacă această sesizare s-a realizat înainte de 15.02.2013, urmează ca procedura să se completeze cu vechiul CPC, iar dacă sesizarea a fost înaintată după această dată, completarea trebuie raportată la NCPC. De asemenea, această completare trebuie să se realizeze în măsura compatibilității, compatibilitate ce va fi tranșată exclusiv de instanța disciplinară. Având în vedere aceste aspecte, textul legal (art. 88 alin. 5 din Lege) ar trebui reformulat în sensul :

Text propus – art 88 alin. 5, 6, 7 și 8 din Legea nr. 51/1995

„(5) Procedura judecării abaterilor disciplinare este stabilită în statutul profesiei și se completează cu prevederile Codului de procedură civilă, în măsura compatibilității acestora. Compatibilitatea se hotărăște exclusiv de instanța disciplinară.

(6) Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor disciplinare începute după intrarea în vigoare a acesteia.

(7) Procesele în curs de judecată începute sub legea veche de procedură rămân supuse acelei legi.

(8) Prin prezenta lege prin începutul procesului disciplinar se înțelege data la care consiliul baroului sau Consiliul U.N.B.R. a decis exercitarea acțiunii disciplinare”

2. Art. 281 din Statutul profesiei de avocat

Text în vigoare

(1) După efectuarea anchetei disciplinare, Consiliul U.N.B.R., respectiv consiliul baroului va decide, după caz, exercitarea acțiunii disciplinare, clasarea cauzei sau completarea cercetărilor.

(2) Soluția se comunică, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau direct prin semnătură pe copie, avocatului cercetat, persoanei care a făcut plângerea și președintelui U.N.B.R., în termen de cel mult 15 zile de la luarea deciziei prevăzute la alin. (1).

(3) În situația în care, în urma anchetării abaterii, se decide exercitarea acțiunii disciplinare, Consiliul U.N.B.R., respectiv consiliul baroului va desemna consilierul însărcinat cu susținerea acesteia la instanța disciplinară.

(4) Acțiunea disciplinară se redactează în scris, motivat în fapt și în drept, cu indicarea persoanelor care urmează a fi citate în fața instanței disciplinare, și se semnează de către decanul baroului sau, după caz, de președintele U.N.B.R.

(5) În caz de abatere gravă, pe baza unui referat motivat, întocmit de consilierul desemnat de Consiliul U.N.B.R. sau, după caz, de consiliul baroului, președintele U.N.B.R. sau decanul poate solicita comisiei de disciplină competente suspendarea din profesie a avocatului în cauză, în condițiile art. 581 din Codul de procedură civilă.

În opinia noastră, alin. 5 al art. 281 din Statut trebuie reevaluat. Acest text cuprinde o trimitere la fostul art. 581 din Codul de procedură civilă (condiții de admisibilitate, competență, reguli de judecată, pronunțare). Având în vedere faptul că începând cu data de 15.02.2013 a intrat în vigoare și noul Cod de procedură civilă, propunem următoarea reformulare :

Text propus – art. 281 alin. 5 din Statut

„În caz de abatere gravă, pe baza unui referat motivat, întocmit de consilierul desemnat de Consiliul U.N.B.R. sau, după caz, de consiliul baroului, președintele U.N.B.R. sau decanul poate solicita comisiei de disciplină competente suspendarea din profesie a avocatului în cauză, în conformitate cu dispozițiile legale referitoare la ordonanța președințială cuprinse în Codul de procedură civilă.”

3. Art. 283 din Statutul profesiei de avocat

Text în vigoare

(1) Președintele comisiei de disciplină va fixa de îndată termen de judecată, cu citarea avocatului, a organului profesiei care a exercitat acțiunea și a celorlalte persoane indicate în acțiune.

(2) Procedura de citare în fața instanțelor disciplinare se face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

În interpretarea și aplicarea acestui text legal trebuie avute în vedere următoarele :

- Președintele comisiei de disciplină fixează de îndată termen de judecată
- Trebuie respectat și dreptul la apărare al avocatului în cauză, apărare care se poate concretiza prin actul de procedură specific, respectiv întâmpinarea
- În lumina noului Cod de procedură civilă, procesul civil a fost reconfigurat, existând și o etapă scrisă, prealabilă primului termen de judecată în care se depune întâmpinarea, se comunică, se depune răspunsul la întâmpinare, etc.)
- Pot fi gândite două soluții posibile : (1) să se aplice în completare art. 201 NCPC, eventual adaptat prezentei proceduri, sens în care această aplicare trebuie să se producă până în primul termen de judecată în fața instanței disciplinare și (2) să se

creeze în cadrul art. 283 din Statut un mecanism care să asigure dreptul la apărare al avocatului în cauză. În ambele cazuri textele legale trebuie reformulate.

Soluția (1) – propunem :

Text propus - art. 283 din Statut

(1) Președintele comisiei de disciplină, de îndată ce constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru sesizarea instanței disciplinare, dispune, prin rezoluție, comunicarea acțiunii disciplinare către avocatul cercetat, punându-i-se în vedere că are obligația de a depune întâmpinare, sub sancțiunea decăderii, în termen de 10 de zile de la comunicarea acțiunii disciplinare.

(2) În termen de 3 zile de la data depunerii întâmpinării, președintele comisiei de disciplină fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 20 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea avocatului, a organului profesiei care a exercitat acțiunea și a celorlalte persoane indicate în acțiune.

(3) În cazul în care avocatul cercetat nu a depus întâmpinare în termenul prevăzut la alin. (1), la data expirării termenului corespunzător, președintele comisiei de disciplină fixează prin rezoluție primul termen de judecată, care va fi de cel mult 20 de zile de la data rezoluției, dispunând citarea avocatului, a organului profesiei care a exercitat acțiunea și a celorlalte persoane indicate în acțiune.

(4) Procedura de citare în fața instanțelor disciplinare se face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Soluția (2) – propunem :

Text propus - art. 283 din Statutul profesiei de avocat

(1) Președintele comisiei de disciplină va fixa de îndată termen de judecată, cu citarea avocatului, a organului profesiei care a exercitat acțiunea și a celorlalte persoane indicate în acțiune.

(2) Președintele va dispune în același timp să se comunice avocatului cercetat, o dată cu citația, copii de pe acțiunea disciplinară și de pe înscrisuri, punându-i-se în vedere obligația de a depune la dosar întâmpinare cel mai târziu cu 5 zile înainte de termenul stabilit pentru judecată.

(3) Primul termen de judecată va fi stabilit astfel încât de la data primirii citației avocatul cercetat să aibă la dispoziție cel puțin 15 zile pentru a-și pregăti apărarea,

(4) Procedura de citare în fața instanțelor disciplinare se face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

Notă: Oricare dintre aceste soluții ar fi adoptate, într-o manieră similară, se asigură, pe de o parte celeritatea procedurii, iar pe de altă parte, dreptul la apărare al avocatului cercetat (devenit pârât în acțiunea disciplinară).

Tot în această etapă procesuală ar trebui abordată și aplicabilitatea art. 200 NCPD referitor la verificarea și formalizarea cererii de chemare în judecată (acțiunii disciplinare în cazul de față). În opinia noastră, această instituție nu ar trebui să fie aplicabilă în fața instanțelor disciplinare având în vedere următoarele argumente : este mai specifică cererilor de chemare în judecată clasice – timbraj, lipsa motivare și semnături, etc. (în această procedură timbrajul nu este aplicabil, acțiunea disciplinară, prin esența și text, este motivată în fapt și drept, semnătura decanului sau a președintelui UNBR nu poate lipsi, fiind un fine de neprimire, etc.); orice neregularități pot fi invocate la primul termen de judecată; ar putea prelungi mult procedura în fața instanțelor disciplinare). În situația în care se decide că această procedură de verificare și regularizare nu trebuie aplicată în cazul de față ar fi două variante de lucru : se prevede expres aceste lucru ori pe cale de interpretare, se poate evita prin faptul că nu este compatibilă cu prezenta procedură în materie disciplinară.

În ceea ce privește citarea în fața instanțelor disciplinare, art. 283 alin. 2 din Statut, în opinia noastră, prevede o sigură modalitate de citare, care exclude alte reglementate în Codul de procedură civilă : scrisoare recomandată cu confirmare de primire. Dacă se optează pentru diversificarea mijloacele de citare (ceea ce este de dorit), textul de la art. 283 alin. 2 din Statut trebuie reformulat :

Text propus - art. 283 alin. 2 din Statut

„(2)Procedura de citare în fața instanțelor disciplinare se face prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire.

(3)În cazul în care comunicarea potrivit alin. (2) nu este posibilă, procedura de citare se va realiza în conformitate cu regulile privitoare la citarea și comunicarea actelor de procedură cuprinse în Codul de procedură civilă.”

4. Art. 284 din Statutul profesiei de avocat

Text în vigoare

(1) În fața instanței disciplinare avocatul se va înfățișa personal. În cursul ședințelor avocatul poate fi asistat de un alt avocat.

(2) Ședința instanței disciplinare nu este publică, iar lucrările ședinței se consemnează într-o încheiere.

(3) Lipsa părților regulat citate nu împiedică judecata, instanța disciplinară putându-se pronunța pe baza actelor și a dovezilor administrate în cauză.

(4)Instanța disciplinară hotărăște cu majoritate de voturi și pronunță o decizie disciplinară.

Cu referire la publicitatea ședinței de judecată, pentru nu a exista dubii, mai ales în contextul noului Cod de procedură civilă, propunem ca lipsa publicității să fie menționată atât pentru faza cercetării procesului, cât și pentru dezbateri în fond. Astfel, art. 284 alin. 2 trebuie reformulat în sensul :

Text propus – art. 284 alin. 2 din Statut

„Ședința instanței disciplinare nu este publică, atât în etapa cercetării procesului, cât și în faza dezbaterilor în fond iar lucrările ședinței se consemnează într-o încheiere.”

5. Art. 287 din Statutul profesiei de avocat

Text în vigoare

(1) Dispozițiile privind procedura judecării acțiunilor disciplinare prevăzute în prezentul statut se completează cu prevederile Codului de procedură civilă.

(2) Căile de atac exercitate împotriva hotărârilor instanțelor disciplinare de fond se judecă și au regimul căii de atac a recursului prevăzute de Codul de procedură civilă, în cazurile în care hotărârile nu se atacă cu apel.

Ambele teze ale art. 287 din Statut, în noul context legislativ, trebuie reevaluate. Astfel, alin. 1 al art. 287 trebuie corelat cu propunerea de la art. 88 din Legea nr. 51/1995. Propunem următoarea formă pentru art. 287 alin. 1 din Statut:

Text propus

„(1)Dispozițiile privind procedura judecării acțiunilor disciplinare prevăzute în prezentul statut se completează cu prevederile Codului de procedură civilă, în măsura compatibilității acestora. Compatibilitatea se hotărăște exclusiv de instanța disciplinară.

(2)Dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor disciplinare începute după intrarea în vigoare a acesteia.

(3)Procesele în curs de judecată începute sub legea veche de procedură rămân supuse acelei legi.

(4)Prin prezenta lege prin începutul procesului disciplinar se înțelege data la care consiliul baroului sau Consiliul U.N.B.R. a decis exercitarea acțiunii disciplinare”

O discuție aparte trebuie purtată pe dispozițiile art. 287 alin. 2 din Statut. Textul făcea trimitere la căile de atac (în speță recursurile) care, sub aspectul regulilor de judecată, erau asimilate regimul căii de atac a recursului prevăzute de Codul de procedură civilă, în cazurile în care hotărârile nu se atacă cu apel. În concret, se avea în vedere acel recurs pe art. 304¹ din vechiul CPC, adică „recursul devolutiv” în care se putea invoca orice aspect de fapt sau de drept. În lumina noului Cod de procedură civilă, recursul este reconfigurat (nu mai există un text similar art. 304¹ din vechiul CPC, există o procedură a filtrului, judecarea cu citare, de completul de recurs este puternic restrânsă, etc.)

Plecând de la aceste ipoteze, se poate merge pe două soluții :

- a. Dacă se dorește păstrarea aceleiași „filozofii procesuale” (adică să existe o cale de atac devolutivă, în care persoana nemulțumită să poată invoca orice motiv de fapt sau de drept), atunci toată reglementarea în materie disciplinară trebuie să nu mai prevadă existența recursului, ci să cuprindă mențiunea, deja consacrată în NCPC, respectiv cea de „se atacă numai cu apel”. Corelativ se vor modifica și textele care fac acum referire la recurs, din Lege și Statut, inclusiv art. 287 alin. 1.
- b. Dacă se optează pentru păstrarea căii de atac a recursului, sunt posibile două abordări:
 - Să existe un recurs similar cu cel din NCPC, sens în care din art. 287 alin. 2 din Statut trebuie eliminată sintagma finală „în cazurile în care hotărârile nu se atacă cu apel”. În acest caz rămân toate „restricțiile procesuale” ale recursului din NCPC
 - Să se conceapă o procedură distinctă, de soluționare a acestor recursuri, în reglementarea specială, derogatorie de la NCPC (soluție care, din punctul nostru de vedere, nu ar fi oportună)